

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/301/2018
Identifikačné číslo spisu:	8115218052
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8115218052.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. I., bývajúcej v T., 2/ B. I., bývajúcej v T. a 3/ C. I., bývajúceho v T., zastúpených JUDr. Alexandrom Farkašovským, advokátom so sídlom v Košiciach, Pri jazdiarni 1, proti žalovanej DREVAN s.r.o., so sídlom v Prešove, Ku Surdoku č. 25/C, IČO: 36 445 274, zastúpenej JUDr. Petrom Ličákom, advokátom so sídlom v Kapušanoch, Záhradná č. 19/468, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29 C 296/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2018 sp. zn. 2 Co 88/2017, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a .

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. apríla 2017 č. k. 29 C 296/2015-282 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 8 000 €, žalobkyni 2/ sumu 5 000 € a žalobcovi 3/ sumu 5 000 €, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vo vzťahu žalobkyne 1/ a žalovanej priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 36 %, vo vzťahu žalobkyne 2/ a žalovanej priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 % a vo vzťahu žalobcu 3/ a žalovanej priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 %. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobu voči žalovanej domáhali zaplattenia nemajetkovej ujmy, každý vo výške 25 000 €, vrátane náhrady trov konania, z dôvodu úmrtia syna žalobkyne 1/ a súrodenca žalobcov 2/ a 3/ spôsobenom pri pracovnom úraze u žalovanej, čo sa negatívne prejavilo v ich osobnom a rodinnom živote. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie z a preukázané, že príčinou pracovného úrazu, v dôsledku ktorého zomrel nebohý, bolo porušenie ustanovení zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z.z.“) nielen na strane nebohého, ale aj na strane žalovanej. Súd prvej inštancie mal za nesporné, že žalovaná porušila niekoľko povinností vyplývajúcich jej zo zákona č. 124/2006 Z.z., ktoré boli v bezprostrednej príčinnej súvislosti s pracovným úrazom nebohého. Konštatoval preto, že žalovaná má postavenie zodpovednostného subjektu za zásah do osobnostných práv žalobcov smrťou syna žalobkyne 1 / a

súrodencia žalobcov 2 / a 3 / pri pracovnom úraze, ku ktorému došlo aj z dôvodov porušenia jeho povinností ako zamestnanca, ale aj žalovanej ako zamestnávateľa. Súd prvej inštancie uviedol, že k pracovnému úrazu a následnej smrti nebohého nepochybne došlo pri plnení jeho pracovných úloh, keď u zamestnanca bol zistený nástup do práce pod vplyvom alkoholu (§ 12 ods. 2 písm. k/ zákona č. 124/2006 Z.z.) a skutočnosť, že pri vykladaní návesu kamióna použil nebohý zamestnanec nebezpečný pracovný postup, ktorý bol v rozpore s poznatkami získanými odbornou spôsobilosťou ako držiteľa preukazu na obsluhu vysokozdvížneho vozíka (§ 12 ods. 2 písm. c/, bod 2 citovaného zákona). Súd prvej inštancie poukázal na to, že tieto porušenia povinností na strane zamestnanca však neboli jedinou príčinou pracovného úrazu, keďže aj na strane žalovanej boli konajúcim Inšpektorátom práce v Prešove konštatované nedostatky. Žalovaná nepochybne nemala vypracovaný miestny prevádzkový poriadok obsahujúci aj bezpečnostné opatrenia pri skladovej manipulácii v čase príjmu, uskladnenia, vyskladnenia a výdaja materiálu (§ 6 ods. 1 písm. l/ citovaného zákona), poškodenému nebol pridelený účinný osobný ochranný pracovný prostriedok podľa posúdenia rizík skladovania - skladovací priestor (§ 6 ods. 2 písm. b/ citovaného zákona), poškodený nebol oboznámený pri prijatí do zamestnania s právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti ochrany zdravia pri práci a so zásadami bezpečného správania na pracovisku (§ 7 ods. 1 písm. a/, ods. 3 citovaného zákona) a napokon pre vykládku kamióna v daný deň neboli vykonané potrebné opatrenia v tom zmysle, aby pracovný prostriedok poskytnutý zamestnancovi na používanie bol na príslušnú prácu vhodný alebo prispôsobený tak, aby bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnanca, nakoľko vysokozdvížny vozík nebol vybavený dlhšími vidlicami vhodnými na manipuláciu s vykladanými paletami (§ 6 ods. 1 písm. d/ citovaného zákona). Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie vychádzal okrem iného aj z obsahu rozhodnutia ESLP v prípade Kontrová v. Slovenská republika. Súd prvej inštancie poznamenal, že nemohol prehliadnuť, že nebohý v čase pracovného úrazu pri vedení vysokozdvížneho vozíka bol v stave podnapitosti až ľahkej opitosti a ako odborne spôsobilý pracovník pri vykladaní návesu kamiónu použil nebezpečný pracovný postup v rozpore s poznatkami získanými odbornou spôsobilosťou. Uviedol, že zároveň nebolo možné opomenúť ani správanie žalovanej v súvislosti s úmrtím nebohého, ktorý okrem ospravedlnenia a vyjadrenia ľútosti nad jeho stratou, poskytol žalobcom v súvislosti s pohrebom nepeňažné plnenie a na úhrade nákladov spojených s pohrebom sa podieľal sumou 800 €. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu 1/ súd prvej inštancie prihliadal na skutočnosť jej finančnej závislosti od príjmu nebohého syna v čase jeho smrti, kedy bola bez práce, ale aj na to, že má dcéru a mladšieho syna, ktorý jej síce nenahradia stratu najstaršieho syna, ale pomáhajú jej prekonať spomínanú ujmu. Pri zohľadnení priznávania nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie zohľadňoval spoluzavinenie nebohého poškodeného; vo vzťahu k žalobkyňi 1/ túto náhradu nemajetkovej ujmy ustálil sumou 8 000 €, ktorú považoval za primeranú. Pri výške nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov 2/ a 3/ súd prvej inštancie prihliadal na to, že títo v čase smrti nebohého brata neboli od neho existenčne závislí, vedú samostatný osobný život a za primeranú výšku nemajetkovej ujmy každému z nich považoval sumu 5 000 €. Na základe uvedeného tak v ostatnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. mája 2018 sp. zn. 2 Co 88/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie okrem výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby; vyslovil, že stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v danom prípade správne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a o veci následne správne rozhodol. Poznamenal, že v konaní bolo nepochybne zistené, že poškodený nebohý, ktorý bol zamestnancom žalovanej, zahynul následkom úrazu, ku ktorému došlo pri plnení zverených pracovných úloh, pričom za takýto zásah zodpovedá daná právnická osoba - zamestnávateľ, na čo správnym spôsobom poukázal aj prvoinštančný súd so zdôraznením, že z hľadiska obsahu a účelu tohto zodpovednostného vzťahu sú najbližšie ust. § 195 a § 196 Zákonníka práce v znení platnom k 4. júlu 2012, upravujúce zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie správne ustálil, že k pracovnému úrazu nebohého došlo v príčinnej súvislosti s porušením ust. zákona č. 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov tak na strane zamestnanca, ale aj žalovanej - zamestnávateľa, pričom prvoinštančný súd dôsledne zisťoval všetky okolnosti, za ktorých došlo k pracovnému úrazu nebohého zamestnanca. K odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd uviedol, že prvoinštančný súd správne zdôraznil, že v zmysle § 7 ods. 3 zákona č. 124/2006 Z.z. je povinnosťou zamestnávateľa oboznámiť zamestnanca s predpismi na zaistenie

bezpečnosti ochrany zdravia pri práci pri každom prijatí do zamestnania a voči nebohému posledné takéto školenie bolo realizované 15. novembra 2010 v súvislosti s pracovným pomerom u žalovanej trvajúcim od 27. septembra 2010 do 28. februára 2011. Poznamenal, že argumentácia žalovanej v tom zmysle, že v podpísanej dohode o pracovnej činnosti z 23. apríla 2012 (č. l. 45) nebohý zamestnanec okrem iného potvrdil v bode 4, že bol oboznámený s predpismi BOZPO, nemá právny význam, nakoľko nepochybne ide o formulárovú dohodu o pracovnej činnosti, ktorú vyhotovila a predložila zamestnancovi na podpis žalovaná a z jej obsahu nevyplýva, že by došlo k oboznámeniu s predpismi bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tak, ako to predpokladá už spomínané ust. § 7 zákona č. 124/2006 Z.z. Odvolací súd ďalej konštatoval, že podobne správne prvoinštančný súd postupoval aj pri priznávaní konkrétneho rozsahu nemajetkovej ujmy určovanej diferencovane vo vzťahu k žalobcom 1/ až 3/. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 CSP v spojení s § 255 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré odôvodnila s poukazom na § 420 písm. e/ a písm. f/ CSP. Namietala, že v danom prípade rozhodovali sudcovia, ktorí mali byť podľa jej názoru vylúčení, a to najmä z dôvodu, že JUDr. Vlčková, ktorá rozhodovala ako sudkyňa na súde prvej inštancie je členkou senátu všetkých sudcov, ktorí rozhodovali v predmetnej veci. Ako sudkyňa, ktorá rozhodovala na súde prvej inštancie tak mala priamy záujem na výsledku odvolacieho konania, t. j. aby odvolací súd jej rozhodnutie potvrdil. Poznamenala, že hoci JUDr. Vlčková v odvolacom konaní priamo nerozhodovala, pri extenzívnom výklade § 49 CSP je podľa jej názoru opodstatnený záver, že v predmetnej veci rozhodovali sudcovia, ktorí mali byť z rozhodovania vo veci vylúčení so zreteľom pre svoj pomer, vzťah, pre svoju závislosť na JUDr. Vlčkovej v iných veciach. Porušenie práva na spravodlivý proces videla v tom, že súd prvej inštancie a rovnako tak odvolací súd vychádzali vo veci zo záverov protokolu Inšpektorátu práce Prešov č. j. IPV-20-19-2.2/P-J1-12, ktoré sú určite nesprávne. Poznamenala, že ak by sa sudy zaoberali zodpovedaním otázky „prečo zvolil nebohý nebezpečný postup pri vykládke“, tak by museli dôjsť k záveru, že jediný dôvod úrazu bola opitosť a únava nebohého a že zamestnávateľ nemal absolútne žiadnu možnosť tejto tragédie zabrániť a že za ňu nenesie žiadnu zodpovednosť, keďže neporušil žiadnu zákonnú povinnosť. Konštatovala, že v konaní preukázala, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že škodu si spôsobil postihnutý zamestnanec pod vplyvom alkoholu a ona ako zamestnávateľ nemohla škodu zabrániť a teda, že sa zbavila zodpovednosti celkom v zmysle § 196 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce a sudy mali žalobu z tohto dôvodu zamietnuť. Ďalej namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a rovnako tak odvolacieho súdu je pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy nepreskúmateľné. Uzavrela, že rozhodnutia súdov nižších inštancií vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci a sudy dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rovnako tak rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a rovnako tak súdu prvej inštancie.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu žalovanej písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7.1. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo

konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. V danom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. e/ a písm. f/ CSP. V zmysle § 420 písm. e/ CSP, je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

9. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e/ CSP.

10. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 49 ods. 1 CSP). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 2 CSP). Strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti (§ 52 ods. 1 CSP). V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú (§ 52 ods. 2 CSP). Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 1 CSP). Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP).

11. V zmysle uvedených ustanovení je právne významný vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý bolo možné pochybovať o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom účastníkov konania. Samotné pochybnosti účastníka o existencii takéhoto vzťahu sudcu nie sú určujúce; rozhodujúcim je, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne zakladať legitímne pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Ustanovenie § 49 ods. 2 CSP ale jednoznačne vylučuje z dôvodov zakladajúcich zaujatosť sudcu tie okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Osobitným prípadom pomeru sudcu k veci je skutočnosť, že rozhodoval o veci na súde inej inštancie. V takomto prípade stačí, že sudca o veci rozhodoval či už ako samosudca, alebo v senáte v inštančnom postupe. Platí tak, že sudca vyššieho súdu (napr. odvolacieho súdu) je vylúčený z rozhodovania veci, pokiaľ rozhodoval o veci na súde nižšieho stupňa (súde prvej inštancie). Zmysel a účel právnej normy obsiahnutej v § 49 ods. 2 CSP spočíva (o. i.) v rozvinutí princípu inštančnej oddelenosti konania na jednotlivých funkčne príslušných súdoch, ako záruky vnútornej nezávislosti súdnej sústavy a tým aj práva každého na spravodlivý proces. Vylúčenie sudcu v tomto ustanovení uvedeného dôvodu sa bez ďalšieho spája s prvotnou skutočnosťou, že sudca spor (právnú vec) prejednával a rozhodoval; ak je teda daný tento dôvod vylúčenia sudcu, nie je potrebné ďalej hodnotiť, či z uvedeného dôvodu možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Práve také okolnosti namieta v danom prípade v dovolaní žalovaná. V prejednávanom prípade však o takýto prípad nejde. Dovolací súd poznamenáva, že sudkyňa prejednávajúca vec na súde prvej inštancie bola od 1. septembra 2017

dočasne pridelená na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Prešove, zaradená do senátu 2Co, v danom prípade však o odvolaní žalovanej rozhodoval senát v zložení JUDr. Mariana Muránska, JUDr. Daniela Babinová a Mgr. Miloš Kolek. Podľa dovolacieho súdu v preskúmvanej veci nebol daný dôvod vylúčenia sudkyne JUDr. Diany Vlčkovej z prejednávania a rozhodovania veci podľa § 49 ods. 2 CSP, nakoľko táto sudkyňa nerozhodovala o odvolaní v danej veci.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalovaná neopodstatnene tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP.

13. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť ňou podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu.

13.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k procesnej vade, ktorú namietala dovolateľka. Mal pri tom na zreteli, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami [viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03].

13.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Prítom nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v procesnom postupe súdu, zakladá bez ďalšieho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Z tohto ustanovenia zreteľne vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolateľka porušenie práva na spravodlivý proces videla jednak v tom, že odvolací súd a súd prvej inštancie svoje rozhodnutia nedostatočne odôvodnili, ako aj nedostatkami v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie.

15. K námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je

nepreskúmateľné.

15.1. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

15.2. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP, a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalovanej. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

16. K námietke dovolateľky, ktorá súdom vytýkala aj nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, či neúplne a nedostatočne zistený skutkový stav, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého z dôkazov (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila (v súvislosti s tým pozri sp. zn. 2 Cdo 159/2017, 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 47/2017 a 7 Cdo 42/2017).

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 písm. e/ a písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.